

Automat Aho-Corasik

— omówienie —

Piotr Mikołajczyk

1 Wprowadzenie

Niech $\mathcal{K} = \{k_1, \dots, k_n\}$ będzie zbiorem wzorców (niepustych słów nad alfabetem Σ). Otrzymawszy słowo $T \in \Sigma^m$ chcemy wyznaczyć wszystkie indeksy z $[m]$, na których w T zaczyna się pewien wzorec z $\mathcal{K}$. Naturalnym rozwiązaniem jest n -krotne użycie jednego z wydajnych (liniowych) algorytmów do szukania pojedynczego wzorca. Podejście takie oczywiście jest poprawne, niestety skutkuje złożonością czasową $\Theta(nm)$. Okazuje się, że na podstawie $\mathcal{K}$ jesteśmy w stanie skonstruować w czasie $\Theta(\sum_{i \in [n]} |k_i|)$ odpowiednią strukturę, która będzie potrafiła znaleźć naraz wszystkie wystąpienia wzorców oglądając T wyłącznie raz. Przed nami: automat Aho-Corasick.

2 Idea

Pomysł polega na zbudowaniu odpowiedniego deterministycznego automatu skończonego $\mathcal{A}$. Czytając T będziemy podróżować zgodnie z krawędziami $\mathcal{A}$. W każdym stanie s będziemy mieć zapisaną listę tych wzorców z $\mathcal{K}$, które *kończą się* w s – tzn. aby znaleźć się w stanie s musieliśmy przejść skądś krawędziami etykietowanymi kolejnymi literami pewnego wzorca. Spacerowanie po $\mathcal{A}$ wzdłuż T możemy interpretować jako poruszanie się *jednocześnie* po wszystkich słowach z $\mathcal{K}$.

Zacniemy konstrukcję od utworzenia *drzewa trie* na podstawie $\mathcal{K}$. Następnie dodamy do każdego stanu informacje o wzorcach które się w nim kończą i podniesiemy funkcję przejścia z częściowej do totalnej. Na koniec uprościmy automat. Po tych zabiegach otrzymamy strukturę, dzięki której wyszukiwanie wielu wzorców okaże się bardzo proste:

```
1 def find_occurrences(self, text, n):
2     state = self._root
3     for i in range(1, n + 1):
4         state = state.next(text[i])
5         for keyword, keyword_len in state.output():
6             yield i - keyword_len + 1, keyword
```

Warto zwrócić uwagę na fakt, że jeśli dany zbiór wzorców chcemy wyszukać w wielu różnych tekstach $T_1, \dots, T_t$, to wystarczy tylko raz skonstruować automat Aho-Corasick i użyć go niezależnie na każdym z T_j .

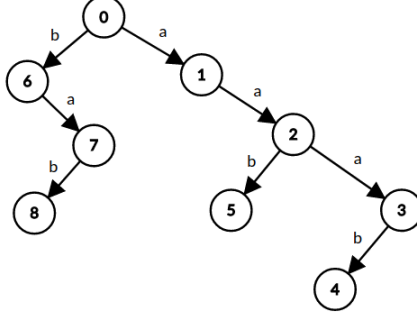
3 Konstrukcja

Uwaga: sednem naszych rozważań jest opis sposobu, w jaki można przechodzić pomiędzy stanami automatu. Wygodnie nam będzie utożsamić ze sobą różne podejścia realizacji – równoważne dla nas będą pojęcia zbioru etykietowanych krawędzi (skierowanych) pomiędzy dwoma stanami, funkcji mapujących pary (stan, symbol) w stan oraz lokalne w stanach tablice routingu.

3.1 Drzewo trie

Mając zbiór słów $\mathcal{K}$ nad alfabetem Σ możemy w prosty sposób zbudować tzw. *drzewo trie*, ozn. $\mathcal{T}_{\mathcal{K}}$. Jest to skierowane, ukorzenione drzewo, którego krawędzie etykietowane są symbolami z Σ . Każde słowo $k \in \mathcal{K}$

ma odpowiadającą mu ścieżkę z korzenia, etykietowaną kolejnymi literami k . Jeśli $k \in \mathcal{K}$ nie jest prefiksem żadnego innego słowa z $\mathcal{K}$, to jego ścieżka kończy się w liściu. Inaczej ujmując, istnieje bijekcja pomiędzy ścieżkami w $\mathcal{T}_{\mathcal{K}}$ a wszystkimi (różnymi) prefiksami słów z $\mathcal{K}$. Krawędź etykietowaną symbolem a pomiędzy s_1 a s_2 możemy kodować jako trójkę (s_1, a, s_2) .

Rysunek 1: $\mathcal{T}_{\{aaab, aab, bab, ba\}}$

3.2 Plan

Zacznijmy temat konstrukcji od zdefiniowania funkcji, które będą nam potrzebne. Niech $\mathcal{K}$ oznacza zbiór wzorców, $\mathcal{T}$ oznacza drzewo trie dla $\mathcal{K}$ (skrót dla $\mathcal{T}_{\mathcal{K}}$), $\mathbf{r}$ oznacza korzeń $\mathcal{T}$, $\mathcal{S}$ oznacza zbiór wierzchołków $\mathcal{T}$ (czyli docelowo zbiór stanów $\mathcal{A}$).

- **goto** :: $\mathcal{S} \times \Sigma \mapsto \mathcal{S}$ – ta funkcja w zasadzie reprezentuje zbiór krawędzi $\mathcal{T}$; dodatkowo jednak, dla każdego symbolu w Σ , który nie etykietuje żadnej krawędzi wychodzącej z $\mathbf{r}$, dodajemy pętlę w $\mathbf{r}$; czyli:

$$\text{goto}(s_1, a) = \begin{cases} s_2 & \text{jeśli } (s_1, a, s_2) \in E[\mathcal{T}] \\ \mathbf{r} & \text{jeśli } s_1 = \mathbf{r} \wedge \forall_s (\mathbf{r}, a, s) \notin E[\mathcal{T}] \\ \text{None} & \end{cases}$$

- **output** :: $\mathcal{S} \mapsto \wp(\mathcal{K})$ – jak zostało już wspomniane, chcemy w każdym stanie s przechowywać listę wzorców, których wystąpienie w T będzie poświadczane odwiedzeniem stanu s ; w sporym zakresie możemy to obliczyć już przy konstrukcji $\mathcal{T}$ (np. wracając do rysunku 1, **output**(1) = $\emptyset$, **output**(5) = $\{aab\}$, **output**(7) = $\{ba\}$); będziemy musieli jeszcze jednak obsłużyć przypadki, gdy jeden wzorec będzie sufiksem drugiego (np. **output**(4) = $\{aaab, aab\}$)
- **fail** :: $\mathcal{S} \mapsto \mathcal{S}$ – ostatecznie $\mathcal{A}$ będzie skonstruowane na wierzchołkach $\mathcal{T}$ więc już teraz możemy spróbować zinterpretować obecność w stanie s po przeczytaniu j -tego symbolu T – otóż etykiety na ścieżce pomiędzy $\mathbf{r}$ a s tworzą najdłuższy możliwy prefiks któregoś ze wzorców z $\mathcal{K}$, który da się dopasować w T kończąc na pozycji j ; funkcja **goto** jest częściowa, a więc dla niektórych stanów i niektórych symboli nie mamy zdefiniowanego przejścia (na razie otrzymamy **None**); aby nie utknąć i zachować poprawność interpretacji, to **fail**(s) musi wskazywać na taki stan s' , żeby słowo powstałe ze ścieżki $\mathbf{r} \rightsquigarrow s'$ było najdłuższym możliwym sufiksem słowa odpowiadającemu $\mathbf{r} \rightsquigarrow s$; w dalszej części utożsamiać będziemy ścieżki ze słowami;

Chodzenie krawędziami **fail** opiera się na identycznym pomysłe co rekurencyjne używanie tablic *Border* w algorytmie Morrisa-Pratta. Warto również zauważyć, że **fail** nie ma sensu definiować dla $\mathbf{r}$.

- **next** :: $\mathcal{S} \times \Sigma \mapsto \mathcal{S}$ – trzy zdefiniowane funkcje powyżej zupełnie wystarczają, aby nasz docelowy automat robił to, czego pragniemy; jak jednak łatwo zauważyć, próba przeczytania jednego znaku z T może wymagać więcej niż jednego przejścia krawędzią korzystając z **goto** oraz **fail** – możemy musieć schodzić wzdłuż **fail** wielokrotnie; aby uniknąć tego, pod sam koniec utworzymy funkcję **next**, która skompresuje nam tego typu ścieżki i zastąpi **goto** oraz **fail**

3.3 Obliczanie goto, output, fail

Jak już wiemy *co* chcemy policzyć, to możemy przejść do tego *jak* to zrobić. Funkcję `goto` oraz część `output`, jak już zauważyliśmy, możemy obliczyć konstruując $\mathcal{T}_K$:

```
1 def _construct_goto(self, keywords, alphabet):
2     for k, k_len in keywords:
3         self._enter(k, k_len)
4
5     for a in alphabet:
6         if self._root.goto(a) is None:
7             self._root.update_goto(a, self._root)
8
9 def _enter(self, keyword, keyword_len):
10     current_state = self._root
11     j = 1
12
13     while j < keyword_len and current_state.goto(keyword[j]) is not None:
14         current_state = current_state.goto(keyword[j])
15         j += 1
16
17     for a in keyword[j:keyword_len + 1]:
18         next_state = AhoCorasickAutomaton.Node()
19         current_state.update_goto(a, next_state)
20         current_state = next_state
21
22     current_state.append_outputs([(keyword, keyword_len)])
```

Funkcja `def _enter(...)` uzupełnia częściowo skonstruowane drzewo trie o ścieżkę dla podanego wzorca, w razie potrzeby tworząc nowe węzły. W pętli w wierszu 5. uzupełniamy definicję `goto` dla korzenia.

Funkcję `fail` powinniśmy obliczać dla coraz bardziej odległych od `r` węzłów – podobnie jak w algorytmie Morrisa-Pratta długości najdłuższych borderów obliczaliśmy na podstawie wartości dla krótszych słów:

```
1 def _construct_fail(self, alphabet):
2     q = Queue()
3     for s in [self._root.goto(a) for a in alphabet]:
4         if s != self._root:
5             q.put(s)
6             s.update_fail(self._root)
7
8     while not q.empty():
9         current = q.get()
10        for a, child in [(a, current.goto(a)) for a in alphabet]:
11            if child is not None:
12                q.put(child)
13
14            fallback = current.fail()
15            while fallback.goto(a) is None:
16                fallback = fallback.fail()
17
18            child_fallback = fallback.goto(a)
19            child.update_fail(child_fallback)
20            child.append_outputs(child_fallback.output())
```

Przechodzimy zatem po $\mathcal{T}$ za pomocą algorytmu BFS. Będąc w wierzchołku `current`, widząc krawędź etykietowaną przez `a` do wierzchołka `child`, chcemy obliczyć wartość `fail(child)`. Szukamy więc najdłuż-

szego sufiksu słowa generowanego przez $\tau \rightsquigarrow \text{child}$ obecnego w $\mathcal{T}$. Będzie to najdłuższy sufiks ścieżki $\tau \rightsquigarrow \text{current}$, który można przedłużyć o symbol a .

Znalazłszy odpowiedni wierzchołek – `child_fallback` – powiększamy zbiór `output(child)` o wartości z `output(child_fallback)` – z oczywistej indukcji wynika, że `output(child_fallback)` zawiera już wszystkie wzorce, które są sufiksami $\tau \rightsquigarrow \text{child\_fallback}$.

3.4 Obliczanie next

Jeśli `goto` była określona dla $s \in \mathcal{S}$ oraz $a \in \Sigma$, to $\text{next}(s, a) = \text{goto}(s, a)$. W przeciwnym wypadku będąc w s i chcąc przejść symbolem a , powinniśmy schodzić krawędziami `fail` tak długo, aż znajdziemy się w s' , dla którego $\text{goto}(s', a) \neq \text{None}$. Jest to podobny zabieg co poprawka Knutha do algorytmu Morrisa-Pratta.

```

1  def _construct_next(self, alphabet):
2      q = Queue()
3      for a in alphabet:
4          a_child = self._root.goto(a)
5          self._root.update_next(a, a_child)
6          if a_child != self._root:
7              q.put(a_child)
8          self._root.use_only_next()
9
10     while not q.empty():
11         current = q.get()
12         for a, child in [(a, current.goto(a)) for a in alphabet]:
13             if child is not None:
14                 q.put(child)
15                 current.update_next(a, child)
16             else:
17                 fallback = current.fail()
18                 current.update_next(a, fallback.next(a))
19         current.use_only_next()

```

Instrukcje w wierszach 8. oraz 19. pozwalają zwolnić pamięć zapominając o wartościach funkcji `goto` i `fail`. Formalnie dopiero teraz, struktura $\mathcal{A}$ ze zbiorem stanów $\mathcal{S}$ oraz funkcją przejścia `next` jest deterministycznym automatem skończonym.

4 Analiza

4.1 Analiza poprawności

Z tego, co już zostało przedstawione, powinna wynikać poprawność zastosowanej metody. Aby jednak formalnie jej dowieść, wystarczy postawić trzy proste lematy:

Lemat. Niech $s, t \in \mathcal{S}$ i niech u, v będą słowami generowanymi przez ścieżki $\tau \rightsquigarrow s$ i $\tau \rightsquigarrow t$. Wówczas $\text{fail}(s) = t \iff v$ jest najdłuższym właściwym sufiksem u , który jest prefiksem pewnego $k_i \in \mathcal{K}$.

Lemat. Słowo k należy do `output(s)` $\iff k \in \mathcal{K}$ oraz k jest sufiksem słowa generowanego przez $\tau \rightsquigarrow s$.

Lemat. Po przeczytaniu j znaków z T znajdujemy się w stanie $s \iff$ słowo generowane przez $\tau \rightsquigarrow s$ jest najdłuższym sufiksem $T[1..j]$, który jest prefiksem pewnego $k \in \mathcal{K}$.

Ich uzasadnienia są prostymi dowodami rekurencyjnymi zapisanymi we fragmentach kodu powyżej.

4.2 Analiza złożoności

Konstrukcja całego automatu polega na sekwencyjnym wywołaniu procedur obliczających funkcje przejścia:

```

1 class AhoCorasickAutomaton:
2     def __init__(self, keywords, alphabet):
3         self._root = AhoCorasickAutomaton.Node()
4         self._construct_goto(keywords, alphabet)
5         self._construct_fail(alphabet)
6         self._construct_next(alphabet)

```

Bardzo łatwo zauważyć, że każdą z nich wykonać można w czasie $\Theta(\sum_{i \in [n]} |k_i|)$ – za każdym razem przechodzimy po całym drzewie $\mathcal{T}$ odwiedzając każdy wierzchołek dokładnie raz oraz wykonując $\Theta(1)$ operacji w każdym z nich. Zakładamy również, że łączenie zbiorów `output` wykonuje się w czasie stałym (jak np. listy związane).

Pozostaje zastanowić się, ile czasu zajmie przeczytanie tekstu T ($|T| = m$) i wypisanie wszystkich wystąpień wzorców. Moc Σ traktujemy jak stałą.

Najpierw rozważmy sytuację, w której nie zgłaszamy żadnego wystąpienia wzorca (możemy np. tylko zaznaczyć pozycje T o których wiemy, że na nich coś się kończy):

- używając funkcji `goto` oraz `fail` wykonamy co najwyżej $2m$ przejść w $\mathcal{A}$ – po przeczytaniu dowolnego symbolu przejdziemy dokładnie raz według funkcji `goto` i być może wielokrotnie krawędziami `fail`; łatwo jednak zaobserwować, że każde przejście `fail` skraca odległość z obecnego wierzchołka do $\mathbf{r}$, a z $\mathbf{r}$ zawsze można wyjść używając `goto`; zatem nie możemy przejść krawędziami `fail` więcej razy niż przeszliśmy `goto`;

można również spojrzeć na to w ten sposób, że przechodząc automatem $\mathcal{A}$ wzdłuż T , pamiętamy dwa wskaźniki w T – słowo pomiędzy nimi to właśnie to, które jest generowane przez ścieżkę z korzenia do obecnego wierzchołka; przejście `goto` przesuwają 'prawy' wskaźnik o 1 w prawo, przejście `fail` przesuwają 'lewy' wskaźnik o dodatnią liczbę pozycji w prawo, ale na tyle małą by nie przeskoczyć prawego;

- używając funkcji `next`, przy każdym przeczytanym symbolu z T wykonujemy zawsze jedno przejście – m ruchów

Problem może się pojawić, gdy będziemy chcieli wypisywać wszystkie wystąpienia wzorców. Pesymistycznym przykładem jest $\mathcal{K} = \{a, a^2, a^3, \dots, a^n\}$ oraz $T = a^m$. Liczba wystąpień będzie $\Theta(nm)$. Jednakże, nie jest to wada zastosowanego algorytmu – każdy inny algorytm zgłaszający wszystkie wystąpienia wzorców musiałby wykonać co najmniej tyle samo pracy.

Zatem możemy określić złożoność czasową wyszukiwania wielu wzorców w tekście za pomocą automatu Aho-Corasick jako liniową w stosunku do sumy długości wszystkich wzorców oraz ilości ich wystąpień.

5 Zastosowanie do wzorców 2D

Okazuje się, że bardzo prosto można użyć automatu Aho-Corasick do wyszukiwania wzorców dwuwymiarowych. W skrócie:

1. niech T będzie kwadratową tablicą rozmiaru m^2 , P - kwadratową tablicą rozmiaru n^2 o różnych kolumnach, $n < m$
2. niech $\mathcal{K}$ będzie zbiorem kolumn P
3. automatem Aho-Corasick szukamy $\mathcal{K}$ w każdej z kolumn T ; jeśli fragment j -tej kolumny od indeksu i pokrywa się z k -tą kolumną P , to niech $T_P[i][j] = k$
4. algorytmem KMP szukamy w każdym wierszu T_P ciągu $(1, 2, \dots, n)$

Całość działa w czasie liniowym od wielkości wejścia i rozmiaru zbioru z którego pochodzą elementy w T oraz P .